

KBF-4100-04-01/2012
P/12/025

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2012 r.

**Pani
Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie wykonania w 2011 r. budżetu państwa w części 08 – Rzecznik Praw Obywatelskich.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 12 kwietnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2011 r. budżetu państwa w części 08 – Rzecznik Praw Obywatelskich.

1. W 2011 r. NIK odstąpiła od kontroli w zakresie prawidłowości planowania i realizacji dochodów w częściach budżetu państwa, w których wykonanie było niższe od 200 mln zł. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich jest jedną z jednostek, w których nie prowadzono kontroli dochodów, a analizą objęto dane ujęte w sprawozdaniu budżetowym Rb-27. Dochody zostały zrealizowane w wysokości 69,1 tys. zł, tj. o 86,8% wyższej od planu (37,0 tys. zł). Przekroczenie planu dochodów wynikało z uzyskania nieplanowanych zwrotów nadpłaconych składek ZUS oraz zapłaconych przez kontrahentów kar umownych z tytułu opóźnień w dostawie sprzętu komputerowego. Na dzień 31 grudnia 2011 r. nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty. W 2011 r. nie udzielano ulg w spłacie należności.
2. Wydatki zrealizowane zostały w wysokości 34.644,5 tys. zł, tj. w 97,1% planu po zmianach. W porównaniu do 2010 r. były wyższe o 1.044,8 tys. zł, tj. o 3,1%. Wydatki zostały przeznaczone głównie na finansowanie wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń, zakupy materiałów, wyposażenia i usług, czynsze oraz na finansowanie zakupów inwestycyjnych, w tym sprzętu komputerowego, oprogramowania, sprzętu

¹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82.

biurowego i technicznego oraz samochodu osobowego. Niewykorzystane środki zostały przekazane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w dniu 30 grudnia 2011 r., tj. w trybie określonym w § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa².

3. Kontrola prawidłowości przeprowadzenia dwóch postępowań przetargowych o łącznej wartości 289,3 tys. zł nie wykazała naruszenia zasad udzielania zamówień publicznych, wynikających z ustawy Prawo zamówień publicznych³. Rzetelnie prowadzono dokumentację postępowań, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych.
4. NIK ocenia pozytywnie prawidłowe naliczenie oraz terminowe uiszczenie opłat abonamentowych za używanie 145 odbiorników radiofonicznych (w tym 7 w samochodach służbowych) i 13 telewizyjnych, na łączną kwotę 11,0 tys. zł. Obowiązek uiszczenia opłat abonamentowych wynikał z art. 2 ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych⁴ za 2011 r. Liczba odbiorników została ustalona w oparciu o prowadzoną ewidencję księgową środków trwałych.
5. W 2011 r. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich otrzymało z Ministerstwa Finansów środki w kwocie 43.908,6 tys. zł, z czego 9.264 tys. zł zostało zwrócone automatycznie na centralny rachunek bieżący budżetu państwa, zgodnie z zasadami obsługi bankowej budżetu państwa. Zwroty niewykorzystanych środków były szczególnie wysokie w IV kwartale 2011 r., kiedy wyniosły 3.236,7 tys. zł, co stanowiło 34,9% rocznej kwoty zwrotów. Analiza operacji na rachunku bieżącym wydatków w ostatnim kwartale roku wykazała, że najwyższe dzienne zwroty środków wynosiły nawet 1.217,6 tys. zł, co stanowiło 96,6% kwoty zapotrzebowanej.

Zdaniem NIK, występowanie wysokich stanów niewykorzystanych środków na koniec dnia operacyjnego świadczy o potrzebie przeprowadzania bardziej starannej analizy zapotrzebowań na środki w poszczególnych dekadach oraz dniach w celu ich dostosowania do terminów płatności wynikających z zawartych umów oraz faktur.

Ponadto, NIK zwraca uwagę na regulowanie zobowiązań przez Biuro RPO ze znacznym nieuzasadnionym wyprzedzeniem w stosunku do ustalonych terminów płatności. Analiza 50 dowodów księgowych (faktur) wykazała, że płatności za wykonane dostawy lub usługi były realizowane z wyprzedzeniem nawet prawie miesiąc przed terminem płatności. Zdaniem NIK, co najmniej 34 faktury na łączną kwotę 3.285,2 tys. zł, z 50 zbadanych, zostały zapłacone zbyt wcześnie. Racjonalne gospodarowanie środkami budżetowymi, szczególnie w warunkach deficytu budżetowego wymaga, aby zapotrzebowanie na środki finansowe było dostosowane do rzeczywistych potrzeb, a zobowiązania regulowane bez nieuzasadnionego wyprzedzenia.

Na koniec 2011 r. zobowiązania ogółem wyniosły 1.727,6 tys. zł i w porównaniu do 2010 r. były wyższe o 59,7 tys. zł (o 3,6%). Zobowiązania w kwocie 1.650,9 tys. zł (95,6% zobowiązań ogółem) dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2011 r. wraz z pochodnymi. W 2011 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

6. Przeciętne zatrudnienie w Biurze RPO w 2011 r. wyniosło 273 osoby i było wyższe w porównaniu do 2010 r. o 6 osób. Wzrost ten nie wynikał z zatrudnienia większej liczby osób, lecz z tego, że w 2011 r. przebywało

² Dz.U. Nr 245, poz. 1637 ze zm.

³ Ustawa z dnia 20 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

⁴ Dz.U. Nr 85, poz. 728 ze zm.

na urlopach bezpłatnych i wychowawczych o 12 osób mniej niż w 2010 r.⁵. Zgodnie z metodyką opracowania sprawozdania Rb-70, osoby te nie są uwzględniane przy wyliczeniu przeciętnego zatrudnienia w danym roku.

Planowane wydatki na wynagrodzenia w kwocie 20.879,1 tys. zł zrealizowano w wysokości 20.851,2 tys. zł⁶ (99,9%). Przeciętne wynagrodzenie (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) wyniosło 6.346,8 zł i w porównaniu do 2010 r. obniżyło się o 2,1%. Przeciętne wynagrodzenie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, według sprawozdania Rb-70 wyniosło 14.529,6 zł i było niższe o 4.429,1 zł, tj. o 23,4% niż w 2010 r. Spadek ten wynikał z tego, że w 2010 r. nastąpiły zmiany kadrowe na stanowiskach kierowniczych w Biurze RPO, w wyniku których przeciętne zatrudnienie na tych stanowiskach było wyższe o 0,42 etatu niż w 2011 r. Skutkiem tych zmian były także wypłaty dodatkowych ekwiwalentów za niewykorzystany urlop Rzecznika i Zastępcy Rzecznika w łącznej wysokości 20,7 tys. zł, które w 2011 r. nie wystąpiły. Miesięczne wynagrodzenie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe ustalone zostało zgodnie z art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej⁷, tj. w wysokości wynagrodzenia przysługującego tym osobom w grudniu 2008 r.

7. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych w zakresie ewidencji dochodów i wydatków, stanowiących podstawę do sporządzania sprawozdań bieżących i rocznych, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i kontroli finansowej. Na podstawie badania zgodności procedur kontroli finansowej z przepisami prawa, przeglądu analitycznego oraz badania 59 dowodów księgowych o łącznej wartości 4.475,0 tys. zł, wybranych metodą monetarną ze zbioru zapisów księgowych o łącznej wartości 10.411,2 tys. zł, NIK ocenia pozytywnie poprawność formalną dowodów księgowych oraz zapisów w księgach rachunkowych. Roczne sprawozdania budżetowe zostały sporządzone terminowo i rzetelnie, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, prosi Panią Rzecznik o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag.

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy o NIK, przysługuje Pani Rzecznik prawo zgłoszenia na piśmie, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.

⁵ Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-70 do stanu zatrudnienia nie wlicza się osób, które nie otrzymują za dany okres wynagrodzenia od zakładu pracy, tj. osób będących na urlopach bezpłatnych, wychowawczych i macierzyńskich oraz zasiłkach chorobowych.

⁶ Według sprawozdania Rb-70.

⁷ Dz.U. Nr 238, poz. 1578.